

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)
No. (Štev.) 47.

“ESLOVENIA LIBRE”

Buenos Aires,
26. novembra (noviembre) 1959

Od Rožmana do Myndszentyja

Iz govora Miloša Stareta na žalni seji članov NO v Buenos Airesu

Govoriti ali pisati o škofu dr. Rožmanu je sedaj že težko. Vest o njegovi smrti je preblistovito presekal naša pričakovanja, da ga bomo imeli zopet v svoji sredi. V žalosti in osamelosti nismo še umirili svojih čustev in nismo še uredili svojih misli. Zato samo nekaj pogledov na pokojnikovo življenje in delo.

Ko smo pred tridesetimi leti zvedeli, da je sveta stolica imenovala dr. Jegliča za pomožnega škofa in naslednika dr. Gregorija Rožmana, je marsikdo mislil: Težko mu bo škofovati za Jegličem, ki je velik škof in mu je bilo dano, da je bil ljubljanski škof v razburkanih časih pred in med prvo svetovno vojno in ob času veličastnega preloma z Majniško deklaracijo. Doba, v kateri je živel in v kateri je bil narod ob odločilni uri enoten, je že sama dala možnost oblikovanja in razvoja mogočnega Jegličeve osebnosti. Nihče pa ob imenovanju dr. Rožmana ni slutil, da bo moral odločiti kot ljubljanski škof in duhovni voditelj Slovencev v nič manj težki dobi in za slovenski narod odločilnejši in usodnejši, kot je bila Jegličeva. Teža Rožmanove dobe je bila silna. Narod pa ob izredni uri razkasan in razklan. Toda dr. Rožman je svoje poslanstvo v polni meri izpolnil. Če so bile Jegličeve odločitve navidez odločnejše, so bile Rožmanove logični zaključki močne osebnosti, ki se ne izogiba nobeni nujnosti dejanskega položaja in reševanja nastajajočih nalog.

Pred tremi leti ob času madžarske vstaje se mi je porodila misel, da bi bila potrebna razprava ali knjiga z naslovom: Od Rožmana do Mindszentyja. Zanimiva in zgodovinska je razvojna pot svetovnega javnega mnenja v tej dobi. Povedati bi bilo namreč treba, da je Rožman bil tisti škof, ki se je leta 1941 s svojim malim, od okupatorja na smrt obsojenim, slovenskim narodom znašel pred navalom brezbožnega, nenarodnega in mednarodnega komunizma. Ta je trpljenje slovenskega naroda skušal izbrabiti za svoje uničevalne in osvajalne načrte. Dr. Rožman je bil prvi škof v Evropi, ki je tedaj stal v prvih bojnih vrstah, ko je Slovenija leta 1941 postala prvo odprto bojišče med Vzhodom in Zahodom, med komunizmom in svobodnim svetom. Borba je bila neenaka: Komunisti so bili vzgojeni za umor, pozig in rop, narod slovenski pa je bil vzgojen, da so umor, pozig in rop greh in zločin.

Propagandni stroj Vzhoda je z vso silo podpiral komunistično revolucijo. Zapad pa je širil komunistične laži kot resnico. Škof Rožman z zvestim narodom ni obupal. Najprej je dvignil kot škof križ vere proti srpu in klaviru nevere. Dvignil je svoj svečeniški glas in branil resnico pred navalom laži. V okolnostih, v katerih je bil tedaj slovenski narod — zapuščen in trpeč — je bilo to silno delo. Kljub revoluciji je dr. Rožman ostal škof vsem svojim vernikom, vsem Slovincem. Če je kdo potreboval pomoči, ni vprašal kateremu taboru pripada. Če je bilo treba reševati svobodo ali življenje, ni delal razlike med prijateljem in sovražnikom. Ni ga zaustavila nobena ovira, kadar je bilo treba pomagati in reševati. Sprejel je sleherno žrtev za obrambo križa in za obrambo ter rešitev svojega naroda.

Komunisti so škofa dr. Rožmana sovražili. Zahod pa tedaj ni razumel niti njegja niti slovenskega naroda. Še manj pa je doumel boj, ki ga je bil slovenski narod. Za tak boj v takih okolnostih ni ne učbenika, ne priročnikov. Zato se je slovenski narod boril kakor je vedel in znal.

Pozneje so postala v svetu znana imena raznih odličnih škofov in kardinalov: Msgr. Beran, kardinali Stepinac, Wyszynski, v času madžarske ustaje Myndszenty in drugi. In kaj so ti odličniki storili in govorili, ko je prišel naval komunizma do njih? Isto so delali in prav tako so govorili kakor dr. Rožman v do-

DR. MIHA KREK

ODŠEL JE PO PLAČILO KRIŽA

“Molite žalostni del rožnega venca — jaz zelo trpin — za komuniste — za tiste, ki so me preganjali”. To so bile, kolikor vemo, zadnje ali skoro zadnje besede, ki jih je izgovoril, že med hropenjem in izdihljaji, ko se je za nekaj trenutkov prebudil, kak dan in pol pred smrtjo, veliki škof ljubljanski dr. Gregorij Rožman.

Ko je pred leti prišel dr. Gregorij Rožman v Združene Države, je pri prvem pozdravu ameriškim Slovincem v dvorani Sv. Lovrenca dejal tudi tole: “Kakor vi vsi, tako bi tudi jaz rad doživel osvobodjenje Slovencev izpod komunistične diktature in se vrnil v svojo škofijo, toda če moja žrtev more kolikaj prispevati k večji slavi božji in k večji sreči mojih vernikov in vseh Slovencev, z veseljem in vsega srca kličem: Gospod, sprejmi moje življenje, naj umrjem v begunstvu.”

Zgodilo se je, Gospod je sprejel žrtev svojega zvestega služabnika, cerkvenega kneza in duhovnega voditelja Slovencev v mučeniški dobi njihovega življenja. Slovenska narodna družina je pretrpela najhujšo izgubo, v njegovi žrtvi in duhovni oporoki pa imamo najpopolnejšo tolažbo.

Dr. Gregorij Rožman je bil ena tistih izredno velikih osebnosti, ki se jim lik vse bolj sveti, izpopolnjuje, dviga in veča, postaja vse veličastnejši, čim bolj njihovo zemsko življenje in delo odhaja v zgodovino. Bil je velikan, ki je zapustil ogromne uspehe trajne vrednosti.

Svoji ljubljani domovini Koroški je daroval mladost kot dušni pastir in učitelj novih duhovniških rodov. Na klic dolžnosti, da izpolni voljo svojih predstojnikov in voljo božjo, je postal profesor bogoslovne fakultete ljubljanske univerze in duhovni voditelj slovenske katoliške mladine. S svojim neprekosljivim govorniškim in pisateljskim talentom v dvajsetih in tridesetih letih stoletja organiziral Kristusovo fronto v tedaj mladem slovenskem rodu in ga tako pripravil na najhujšo preizkušnjo, ki jo je samo on sam najjasneje slutil, čutil in predvideval.

Povedal nam je svoje razumevanje dobe in razmer, ko ga je Sveti Oče na predlog knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča imenoval za škofa in si je izbral za škofovsko geslo: “Križa breme in plačilo”.

Da bi bili Slovenci v prelomu dob in viharju dogodkov, ki so nastopali s Križem ob Križu in pod Križem, je sklical v Ljubljani Kongres Kristusova Kralja in po njegovi želji in navodilu je vsaka župnija, da skoro vsaka vas in naselbina, postavila na najvidnejšem bi komunistične revolucije v Sloveniji.

Če danes bereš ali poslušaj glasove svobodnega sveta o komunizmu, spoznaš, da je Rožman — že pred 19 leti — v času popolne duhovne zmede v svetu, v času zmagoslavja laži in nejasnosti pojmov znal poiskati pravo pot.

Šel je v begunstvo in izseljenstvo. Ni pričakoval v tujini priznanja za svoje delo. Ni pa pričakoval tolikega ponižanja, kakor ga je doletelo v prvem času begunstva. Pa tudi to ga ni strlo. Nasprotno! V tisti dobi in v tistem trpljenju je veličina njegove osebnosti še zrastle, in to do čudovitih širin in globin.

Slovinci smo imeli v svoji preteklosti večkrat hude medsebojne politične boje. Ob zgodovinskih odločilnih trenutkih pa smo se skoro vedno zedinili in poiskali skupne točke medsebojnega sodelovanja. Tako je bilo tudi med II. svetovno vojno. Demokratične politične stranke so se zedinile na skupni program in medsebojna borba je prenehala. Složno so si prizadevale, da storijo vse za slovenski narod, kar je bilo v dobi okupacije in revolucije mogoče. Pri tem moremo ugotoviti to: Dasi dr. Rožman nikdar ni posegal v področje političnih strank ali medstrankarskih forumov, je večkrat že sama njegova osebnost uplivala, da v

mestu znamenje sv. Križa, kot zunanje znamenje, da križani Bog vlada v srcih njegovih Slovencev. Pripravil in vodil je eno najpomembnejših škofijskih sinod, ki je dala vsemu cerkvenemu in verskemu življenju najmodernejšo in po človeških močeh dovršeno organizacijsko osnovo. Združil je vse narodne moči katoliškega tabora v izvedbi dveh najmočnejših Katoliških shodov, ki sta dala smernice za versko, kulturno, socialno in vse drugo javno življenje narodnih množic.

Tako pripravljen je vodil svoj narod v dobo Kalvarije. Sredi najhujšega razdejavanja, ki ga je v škofiji povzročila vojna okupacija in komunistična revolucija, je neskončno narodovo trpljenje in svojo lastno bolečino položil pod spokorni križ, ki ga je na čelu svojih župnij nesel v veličastno turbino procesiji k Materi Božji na Rakovniku in posvetil je Slovence Brezmadežnemu Srcu Marijinemu, potem, ko je že bilo izvedeno posvečenje slovenskih družin Najsvetejšemu Srcu Jezusovemu.

Izplil je kelih trpljenja, ki je bil namenjen njegovemu narodu, do dna. Po zmagi komunistične revolucije na Slovenskem je postal slovenski begunski škof misijonar. Najhujše zasramovan in najzlobneje klevetan in opljuvan, je pridigal o ljubezni in oduščenju sovražnikom in preganjalcem, zraven pa vzdrževal in gradil Kraljestvo božje med izseljenimi Slovinci, da bi jih ohranil v fronti Kristusovi v vseh razmerah do konca. Največje njegovo delo v begunstvu je nedvomno slovensko semenišče, Baragovo semenišče v Buenos Airesu. Dasi je tej ustanovi, ki mu je bila kot punčica v očesu, posvetil vso svojo pozornost, mu je še ostalo moči in ljubezni za vse druge raztresene brate, da je deloval med nami plodno in učinkovito, da nima primere ne le med nami, ampak med vsemi izgnanskimi skupinami. Kako velika apostolska, združevalna in vladajoča osebnost je bil pokojni škof, bomo bridko čutili sedaj šele, ko ga ne bo več, ko ne bo njegovih tedenskih duhovnih misli, njegovih prijemljivih navodil v tisku, ko ga ne bo več na prižnicah in odrih, odkoder smo dobivali njegovo mojstrsko pripravljano duhovno hrano.

Škof, največji govornik svoje dobe, organizator in reformator, apostolski budnik in narodni mučenik je nujno bil tudi narodni voditelj. Z neumljeno točnostjo in o s t r o v i d n o s t j o je napovedal komunizem in njegovo zlo. Z vladarsko avtoritativnostjo je določil nalo go posamezniku in narodnih trenutkih sloga ni popustila in enotnost nastopa ni trpela.

In v izseljenstvu? Sodim, da ne pretiravam, če trdim, da ga ni bilo Slovencev, ki dr. Rožmana ne bi spoštovali. Še več! Vsi smo ga imeli tudi radi, brez razlike strank, svetovnih nazorov in poklicev.

Ali mi ne bo vsakdo priznal, da smo se v izseljenstvu čutili nekako varnejše, dokler je živel dr. Rožman? Naj je bil kjerkoli. Zavedali smo se: Imamo škofa Rožmana. Kadar pa je prišel k nam v Argentino, smo bili srečni in njegova navzočnost je tako blagodejno vplivala na nas vse in na naše medsebojne odnose, da tega ne bomo mogli pozabiti. In če si govoril z njim, ali nisi bil mirnejši in srečnejši, ko si odhajal od njega? Ali nisi bil potolažen, četudi nisi iskal tolažbe? Ali ni njegova beseda, polna dobrote, olajšala težo vsakdanjosti?

Osebnost dr. Rožmana in njegovo veličino bi mogel popisati le najboljši govornik ali pisatelj. Zaključujem svoje skromne besede z ugotovitvijo: Neizmerna je naša žalost ob tej težki izgubi. Mi vsi in ves slovenski narod z nami smo pa lahko ponosni, da smo imeli škofa dr. Rožmana: Bil je velik človek, velik škof, velik Slovenec.

du za čas najhujše preizkušnje. Bojevitost je branil narodne pravice proti vsem nasilnikom in zatiralcem. V kritičnih odločitvah, ko je bila usoda naroda na tehtnici, je zato podprl vsako reševalno akcijo in so se kar po naravi stvari ob njem zbirali zastopniki vseh demokratičnih narodnih gibanj. Užival je neomejeno priljubljenost in zaupanje, kot

škof in kot najmočnejši narodni delavec.

Duhovni velikan, do izničenja ponižni duhovnik Gospodov, apostol ljubezni, narodni vodnik, je odšel po neskončno plačilo k svojemu Gospodu.

On je z nami, ostanimo z njim, slava bodi njegovemu spominu in imenu med nami!

Slovenske Brezje v Lemontu — zadnji škofov dom

V zadnji številki smo poročali, da je novico o smrti škofa dr. Rožmana sporočil v Argentino v škofovo bogoslovje v Adroguie bivši gojenec tega zavoda sedanji kaplan pri fari sv. Vida v Clevelandu Jošt Martelanc. V naslednjih dneh je prišlo v Buenos Aires malo sporočil. Te dni so pa prišla prva pisma z dne 17. novembra s še nekaterimi podatki o škofovi bolezn.

Tako nam pravi pismo dr. M. Kreka z dne 17. novembra, da je škof dr. Gregorij Rožman umrl zadet od možganske kapi, ki je nastopila vsled močnega poapnjenja žil. Njegovo telo je pa tudi močno oslabele vsled težke operacije dne 11. novembra t. l.

Načrt za pogrebne obrede je bil tega dne napravljen takole:

Truplo pokojnega škofa dr. Rožmana

leži od srede 18. nov. do sobote 21. nov. v cerkvi sv. Lovrenca, ta dan ga prepeljejo v clevelandsko katedralo sv. Janeza, kjer ima pomožni škof dr. Krol slovesno pontifikalno zadušnico in mrvaško opravilo, nato je prevoz škofovega trupla na Slovenske Brezje v Lemont, kjer bo pokopan na pokopališču slovenskih frančiškanov v ponedeljek dne 26. novembra.

To so podatki, ki so bili znani v torek 17. nov. zvečer. Pismo navaja, da se kaka podrobnost “morda še spreminja, gotovo je le, da bo škof pokopan v Lemontu, kjer so slovenske ameriške Brezje, kjer bo počival med slovenskimi redovniki in duhovniki in kjer je gotovo, da ga bo obiskovalo največ ameriških Slovencev in bo grob tudi v bodočnosti najsigurneje oskrbovan”.

Slovesna zadušnica za škofa dr. Rožmana v Buenos Airesu

Argentinska prestolnica Buenos Aires je med drugim znana tudi po svojih številnih, lepih velikih ter mogočnih cerkvah. Zlasti so znane poleg katedrale bazilike sv. Jožefa, sv. Frančiška, sv. Dominika, Mercedes, Piedad in druge. Med največje bazilike spada bazilika sv. Jožefa ob glavni buenosaireski avenidi Rivadavia približno na sredi med prejšnjim slovenskim središčem v Bs. Airesu Victor Martinez in sedanjo Slovensko hišo v ul. Ramon Falcon.

V tej baziliki so imeli Slovenci s področja Vel. Buenos Airesa v nedeljo 22. novembra ob pol petih pop. slovesno zadušnico za umrlega škofa dr. Rožmana. Pok. škof dr. Rožman je to baziliko dobro poznal, ker je bil v njej 9. decembra 1956 govornik novomašniku Jožetu Rantu.

Nekateri so se ob napovedi zadušnice v tej mogočni in veliki ter prelepi baziliki zbal, da bo na javnost napravilo slab vtis dejstvo, da bo cerkev ostala bolj prazna. Kdor pa pozna dušo slovenskih ljudi, se tega ni bal in je že vnaprej vedel, da bo prišlo na slovesno zadušnico izredno veliko ljudi. In res se je zgodilo tako. Ni bilo treba delati nobene propagande, ni bilo treba nikogar nagovarjati: ljudje so sami v sebi čutili dolžnost, da pridejo pomoliti za pokoj duše svojega velikega zagovornika in zaščitnika. Od vseh strani so prihajali. Prav nobenega slovenskega naselja na področju Vel. Buenos Airesa ni, ki bi ne bilo zastopano. S postaje Flores so se od vsakega vlaka pomikale dolge procesije proti baziliki. Prihajale so družine in posamezniki, možje, fantje, dekleta, otroci iz slovenskih šolskih tečajev in še manjši v varstvu svojih mater. Zastopane so bile vse organizacije in ustanove slovenskih demokratičnih Slovencev, vse demokratične slovenske stranke z v Argentini živčini člani Narodnega odbora na čelu. Zlasti številni so bili protikomunistični borci s svojimi poveljniki. Dalje so bili zastopani vsi listi in revije demokratičnih Slovencev in navzoči so bili vsi slovenski duhovniki, ki delujejo na področju Vel. Buenos Airesa. Iz Adroguieja so prišli na slovesno zadušnico slovenski bogoslovci z rektorjem ter profesorji na čelu, kakor tudi dijaki škofovega zavoda. Z eno besedo: Izseljena Slovenija je bila polnoštevilno zbrana, da skupno počasti spomin pokojnega škofa dr. Rožmana in moli za pokoj njegove duše. Zbrana in združena ob škofovi smrti, kakor je bila vedno v času njegovega življenja in kakor ga je vedno sprejemala in pozdravljala v svoji sredini, kadar je prihajal k njej na obisk. Splošna sodba je, da je bilo na

slovesni zadušnici okoli 1.500 Slovencev.

Ob pol peti uri pop. je stopil na prižnico g. duh. svetnik Alojzij Košmerlj. Zbranim slovenskim vernikom, “sirotam, ki so izgubile svojega ljubečega in skrbnega očeta”, kakor je dejal, je govoril tako lepo o življenju, delu in skrbi pok. škofa za slovenski narod in njegove raztresene sinove in hčere po svetu ter o njegovih žrtvah in ponižanjih, ki jih je doprinal za dobro slovenske domovine in za večjo čast božjo, da v baziliki ni bilo človeka, ki mu ne bi solze zalivale očesa. Tudi govorniku samemu je mnogokrat beseda zamirala v žalosti in boli za umrlim nadpastirjem.

G. Košmerlj je povedal, da je škof umrl v 77 letu starosti, v 53 letu duhovništva in v 30 letu škofovske službe. Svoja nadalnja izvajanja je zatem navezal na žalostino sv. Efrema, ki tu di opisuje in objokuje smrt enega škofa ter oznanja poveljanje in plačilo, ki prihaja za pravičnega ob ločitvi iz tega sveta. Naglašal je, da smo Slovenci s škofom Rožmanom izgubili velikega škofa in moža, ki je bil glava izseljeni Sloveniji, skrben in ljubeč oče vsem, škof, ki je družil vse brez razlike na svetovne nazore. Sedaj smo postali sirote. Ne bo ga več k nam, nič več ne bomo čuli njegove ljubeče nadpastirske besede, njegovih naukov in navodil za pravo krščansko življenje in za delo med ljudstvom, nič več brali njegovih prelepih pism, poslanic in člankov. Najhujše v tej veliki izgubi je pa dejstvo, da Slovenci v izseljenstvu nič več svojega škofa imeli ne bomo. Ne bomo imeli škofa, ki bi nas zunaj predstavljal, nas zagovarjal in branil, skrbel za nas, trpel za nas, molil za nas, nam kazal pravo pot in nas blagosavljal. Toda božjo odločitev sprejemamo z vdanostjo. Kajti pokojni škof dr. Rožman nas ni zapustil. Odšel je od nas samo telesno, duhovno je pa z nami in bo vedno z nami ostal.

Sedaj je že pri Bogu in na vse zemeljsko dogajanje in tudi naše gleda z nadnaravnega vidika.

V nadaljnjih izvajanjih je govornik prikazal življenje in delo pok. škofa. Povedal je, da so vsi ljubljanski škofje imeli težave, toda gotovo je, da skozi tako strašne čase, polne organizirane zlobe, laži, klevet, nasilja med komunistično revolucijo, ni hodil noben ljubljanski škof. Tedaj se je v obrambo čistosti Kristusovega nauka dvignil med slovenskim narodom kot Mojžes med Izraelci in je prvi od škofov obsodil komunistični nauk. Pri tem pa je z ljubeznijo (Nadaljevanje na 2. strani)

SLOVENC V ARGENTINI ŽALUJEJO ZA ŠKOFOM DR. ROŽMANOM

Ze v zadnji številki smo poročali kako silno je zadelo Slovence v Argentini novica o škofovi smrti dne 16. novembra t. l. v Clevelandu. Ljudje enostavno niso mogli verjeti, da škofa ne bo več k njim na obisk, da ne bodo čuli več njegove tople nadpastirske in očetovske besede, da ne bo več delil prvega sv. obhajila njihovim otrokom, ne več birnal slovenskih otrok. In na ti dve slavnosti, največji v krš.anskem družinskem življenju, so se slovenski ljudje pripravljali s tako vnemo, starši doma, slovenski katehete pa po slovenskih tecažih; sedaj pa žalostna novica, da škofa dr. Rožmana nič več v Argentini ne bo.

V vse slovenske domove po širni Argentini, vzdolž in počez, se je naselila žalost, kajti umrl je največji njihov prijatelj, njihov veliki zagovornik, kjerkoli je bilo potrebno, njihov skrbni duhovni oče, njihov sotrpin v hudih begunskih letih, mož, ki je s slovenskimi izseljenci v svetu delil veselje in žalost, se veselil uspehov tako posameznikov, še bolj pa slovenske skupnosti, z njimi pa tudi sočustvoval, če jih je zadelaka nesreča.

Vsi slovenski ljudje so bridko občutili, da je ta smrt zanje strašen udarec, ki jih je zelo potrl, toda ne strl, kajti, če bi se to zgodilo, bi ne bilo to po željah in naukih pokojnega škofa dr. Rožmana, saj nam je vedno govoril, da je treba kljubovati vsem napornim in se za vsako ceno ohraniti, kajti, "da se vzdržimo, je najglavnejše". Tako so se pa ljudje zaprli vase in v svojo bolečino, doma pa izmislili očenaš za pokoj njegove plemenite duše.

Vsled smrti škofa dr. Rožmana so bile takoj tudi odpovedane vse za prejšnji teden napovedane javne družabne prireditve. Tako žeganje v Slovenski hiši kot spomin na tretjo obletnico, odkar je pokojni škof blagoslovil kapelo na Ramón Falconu in vse prostore v Slovenski hiši, kakor tudi martinovanje z Našem domu v San Justu.

ŽALNI SPOMINSKI SESTANKI IN PRIREDITVE

Razne slovenske organizacije in ustanove v Argentini so imele prejšnji teden za umrli škofom žalne sestanke, na katerih so se govorniki v toplih besedah spominjali velikega slovenskega škofa, neustrašnega borca za ohranitev božjega kraljestva v slovenskem narodu.

Slov. pevski zbor Gallus

je imel komemoracijo za škofom Rožmanom, ki je bil prvi častni član tega zbora, pred obćnim zborom v torek 17. novembra t. l. Na pregrnjem klavirju v pevski sobi v ul. Necochea v mestu Ramos Mejia je stala škofova podoba, ovita v žalni trak. Žalno komemoracijo je začel predsednik zbora Janez Bitenc. V kratkih besedah je

poudaril žalost vseh članov za umrli škofom ter v počastitev njegovega spomina odredil enominutni molk. Nato sta se za umrlega škofa spominjala v daljših govorih dr. Julij Savelli in Joža Vombergar. Dr. Savelli je omenjal zlasti dva datuma, ki bosta zboru ostala v trajnem spominu: 16. april 1957, ko je Gallus v pevski sobi izročil diplomu o častnem članstvu; 17. november pa, ko se ga člani spominjajo z žalosjo ob njegovi smrti. Naglašal je dalje, da se je z njegovo smrtjo slovenski "narodni zgradbi, ti isti doma in tej v tujini, podrl močan stebel opornik", toda ta velika izguba slovenskih ljudi ne sme potreti, kajti škofov "veliki duh bo vse še naprej vodil, njegov nauk in vzgled bo pa vsem kažipot". Po njegovem govoru so vsi člani Gallusa zmolili za pokoj škofove duše očenaš.

Joža Vombergar je pa orisal škofovo življensko pot ter njegovo delo kot ljubljanskega škofa pred vojno, med komunistično revolucijo, zatem pa najprej v begunstvu in nato v izseljenstvu. To njegovo delo je tako veliko in pomembno, da ga bo zgodovina brez dvoma uvrstila med največje slovenske škofe.

Svobodna Slovenija

je imela v pokojnem škofu dr. Rožmanu iskrenega prijatelja, ki je razumel naša prizadevanja in napore, da bi slovenskim izseljencem v svetu ohranili slovenski neodvisni tednik. Ni bilo enkrat, da nam je sam s svojih potovanj pošiljal poročila o raznih prireditvah. Pa ne zato, da bi list pisal o njem in ga poveličeval, ampak zato, da bi list čimprej imel poročila o teh prireditvah. Dogajalo se je tudi, da je sam izrezoval važnejše članke in novice iz drugih časopisov in nam jih pošiljal. Na Svobodno Slovenijo je mislil tudi, ko je odhajal v bolnišnico na operacijo in po Svobodni Sloveniji je Slovincem v Argentini poslal svoj zadnji pozdrav in blagoslov.

Svojemu velškemu prijatelju in do brotniku je uredniški odbor posvetil tudi zadnje sejo uredniškega odbora prejšnji četrtek dne 19. t. m. Vsi člani uredniškega odbora z Milošem Starčičem na čelu so se tople spominjali vseh ur, ki so jih preživeli skupno s pokojnim škofom ob njegovih obiskih v Argentini najprej v uredniških prostorih na Victor Martinezu in sedaj v Slovenski hiši na Ramón Falconu, kakor tudi pri njem pred tremi leti v njegovem bogoslovju v Adrogeju. Kakor doslej bo Svobodna Slovenija tudi v bodoče hodila po poti, ki jo je s svojimi nauki in navodili slovenski skupnosti kazal veliki škof. Tako bo pa tudi najlepše ohranjala spomin na škofa Rožmana med Slovinci.

Slovensko katoliško Akcijo

je škofova smrt tudi hudo zadel, saj jo je prav on poklical v življenje v svoji škofiji. Zato je Osrednji odbor

Slovenske Katoliške Akcije posvetil svojo redno sejo prejšnji četrtek dne 20. t. m. spominu svojega ustanovitelja. Ostale spominске prireditve za škofom Rožmanom bo pa odbor KA še sporočil slovenski javnosti.

Slovensko planinsko društvo

je imelo v pokojnem slovenskem škofu planincu dr. Rožmanu tudi velikega prijatelja, ki je razumel prizadevanja slovenskih gornikov v izseljenstvu ter vedno pohvalno omenjal njihove uspehe. Slovensko planinsko društvo v Buenos Airesu se ga je zato spomnilo na svoji zadnji planinski prireditvi v petek dne 21. nov. v Slovenski hiši. Komemoracijo, na kateri je Slovensko planinsko društvo v Bariločah zastopal njegov predsednik Dinko Bertonec, je začel predsednik buenosaireskega Slov. planinskega društva Robert Petriček. Naglašal je, da smo "vselej, kadar smo zadnje čase govorili ali razmišljali o naši zamejski skupnosti, o našem nadaljnjem obstoju kot enovita in slojna celota, z negotovostjo, morda celo s strahom pričakovali dobe, ko bo izseljenska veja Slovencev osirotela zaradi izgube najvišjega vodje v duhovnem, pa tudi v širšem človečanskem smislu".

V nadaljnjih besedah je naglašal, "da je v premožnih življenskih borbah varjen, ta sin našega Korofana znal združiti mehko bodno Podjune s silo življenskih spoznanj v kleno modrost. Pravičen, uviden in razumevač, je znal odpustiti — a prežet s hotenjem po dobrem in v globokem spoznanju ničevosti človeških slabosti, je skušal dejavnost le — teh vselej preprečevati. Kljub visokim letom je dojel duha sodobne mladine in se mujal jo pod tem vidikom razumeti in voditi. Ni čudno, če smo takega moža priznali vsi brez razlike, saj je že zgolj s svojo bitnostjo dajal vzpodbudo in oporo vsemu našemu sožitju".

"Slovenske planince je s škofom Rožmanom posebej še vezala skupna ljubezen do narave in gora in so ga zato s ponosom imenovali škofa-planinca. V počastitev njegovega spomina bodo slovenski gorniki s pomočjo ostale (Nadaljevanje na 3. strani)

Kdaj bo vrhovna konferenca?

Kljub temu, da je bilo že toliko priprav in govorjenja o bodoči vrhovni konferenci med Vzhodom in Zapadom, pa diplomatskim opazovalcem v Londonu in Washingtonu postaja jasno, da se ta konferenca vedno bolj oddaljuje v bodočnost in prihajajo do zaključka, da se bo morda zgodilo celo to, da je ne bo mogoče skicirati niti v prihodnjem letu.

Do teh zaključkov so prišli skoro vsi zunanje-politični uvodničarji takih dnevnikov kakor sta londonska Times in Observer in severoameriški New York Times.

Edini, ki je ostal v sedanjem razvoju optimist, je Macmillan. Pripravljeno je iti na vrhovno konferenco tudi v sedanjem trenutku, ko še niso rešeni vsi problemi, ki razdvajajo zahodne zaveznike. Macmillan sam sicer ne ve, kaj bi moglo priti iz take konference, ker Zahod še nima pripravljenega točnega načrta zanjo. Toda boji se, da bo neprestano odlaganje tako konferenco zavleklo daleč v bodočnost, da potem sploh več ne bo mogoča.

Bodo a vrhovna konferenca se nahaja pred dvema problemoma: najti primeren datum in ugotoviti, kaj se dogaja znotraj komunističnega tabora.

Zahodni predsedniki, z Eisenhowerjem na čelu, so za prihodnje mesece tako zasedeni z raznimi potovanji in obiski od zunaj, da do pozne spomladi prihodnjega leta vrhovne konference ne more biti. Do takrat pa se more zgoditi, da bo Hruščev, ki se je najbolj potegoval za vrhovno konferenco, že izgubil željo po njej.

Proti koncu prihodnje pomladi se bo tudi zmanjšala Eisenhowerjeva avtoriteta, ker bodo blizu severoameriške

Bon in London spet prijatelja

Na tridnevni razgovorih, ki sta jih imela Macmillan in Adenauer v Londonu, kjer je dobil Adenauer hladen sprejem, pa zato toliko bolj prijateljsko slovo, sta oba državnika skušala premostiti nekatere prepade, ki so ločili Anglijo in Zahodno Nemčijo v splošno svetovnih in posebej evropskih problemih z ozirom na novo sovjetsko politiko ponujanja roke Zahodu.

IZ TEDNA V TEDEN

Čilski predsednik dr. Alessandri je v izjavi newyorškemu listu "New York Times" ostro obsodil tiste južnoameriške države, ki se čezmerno oborožujejo, doma pa imajo neurejeno in zaostalo gospodarsko ter ljudje žive v slabih življenskih razmerah.

V Peruju so v mestu Lauricocha odkrili okostje človeka, ki je živel pred kakimi 10.000 leti.

Poveljnik venezuelskega letalstva, gen. Briceño Linares je izdal povelje za pripravno stanje venezuelskega letalstva. Do tega ukrepa je priš, o ker sta dva kubanska letalca prejšnji teden nad mestom Curacao metala letadla proti predsedniku Venezuele dr. Betancourtu z grožnjo, da bodo čez 30 dni padale nad Caracas bombe. — Razburjanje v venezuelski politični javnosti je povzročilo tudi odprto pismo gen. Castro Leona, ki je bil v revolucionarni vladi minister za narodno obrambo, sedaj pa živi v Londonu. Pravi, da je tam konfiniran s "posebno misijo v inozemstvu", domov se pa vrniti ne sme. V pismu ta general obtožuje Betancourta, da je sedaj v Venezueli socialna, gospodarska in politična zmeda, kar da je pravo nasprotje namenom in ciljem, ki jih je imela januarška revolucija leta 1958. Gen. Leon zaključuje pismo z nadržilom, da bo venezuelsko ljudstvo s pomočjo vojske tudi iz tega položaja našlo lot. Proti tej izjavi so odločno nastopile demokratske venezuelske stranke, ki sestavljajo sedanjo vlado, ter jo označujejo za provokacijo in odkrito pozivanje na upor.

V Mehiki so odprli sovjetsko znanstveno, kulturno in gospodarsko zastavo. Na otvoritev razstave je prišel podpredsednik sovjetske vlade, Anastas Mikojan, za Hruščevom najvplivnejša osebnost v sovjetski komunistični hierarhiji.

V Vatikanu so objavili, da je kardinal Evgen Tisserant dal ostavko na položaj tajnika Svete kongregacije za vzhodno cerkev. Papež jo je sprejel, na njegovo mesto pa imenoval biv. nuncijskega v USA, Amleto Cicognanija.

Winston Churchill, ki bo 30. novembra 85 let star, je prejšnji teden zbolel. Zaradi tega tudi ni prišlo do sestanka med njim in dr. Adenauerjem.

splošne volitve in se bo Hruščev raje pripravil za vrhovne razgovore za naslednjega severoameriškega predsednika, kar pomeni, da bi bila vrhovna konferenca še e v letu 1961.

Drugo vprašanje pa je, kaj se dogaja znotraj komunističnega tabora. Hruščev morda ni več tako navdušen za vrhovno konferenco, kakor je bil pred nekaj meseci. Kaže namreč, da kitajski Maocetung močno pritiska nanj in skuša na vse načine preprečiti vrhovno konferenco, da ne bi na njej ZSSR in USA prišli do sporazuma, kajti Kitajska bi bila iz takega sporazuma izključena, ker na konferenci ne bi sodelovala.

Da ga vrhovna konferenca zanima manj, kakor ga je še pred nedavnim, je potrdil tudi Hruščev sam pred kratkim, ko je brez protesta sprejel četa med 15. in 27. marcem prihodnjega leta za svoj obisk v Franciji, namesto v februarju, kakor je sam prvotno predlagal. Že samo to dejstvo je potisnilo datum vrhovne konference v pozno pomlad 1960.

V isti rog z Maocetungom pa je zatrobil v nedeljo tudi Tito, ko je v govoru ob priliki zgraditve neke nove ceste v Srbiji pozval tkzv. nevtralne države, naj "budno pazijo na sporazume med USA in ZSSR, ker kaže, da se nameravata ta dva velika sama sporazumeti na račun manjših držav, ne da bi kakor koli jemala v poštev njihove želje".

Teško pa je Zahodu ugotoviti, v koliko so vse te razlike v gledanju na vrhovno konferenco v komunističnem taboru resnične in v koliko navidezne in če niso le umetno povzročene, da bi bili zaveznikom načrti čim bolj zamotani in pogled v bodočnost zamoglen.

Na konferencah sta Adenauer in Macmillan prišla do sporazuma, da bo eden od problemov, o katerih bodo razpravljali na prihodnji vrhovni konferenci z ZSSR, vprašanje samoodločbe Vzhodne Nemčije. Adenauer je delno odstopil od svojega odklonilnega stališča do zavezniskega reševanja berlinskega vprašanja in pristal na to, da bodo zavezniki s Hruščevom raz-

ARGENTINA

Predsednik dr. Frondizi bo 13. decembra obiskal argentinski petrolejsko središče Comodoro Rivadavia ter bo navzoč pri slavnostih, ki bodo tedaj ob 52. letnici odkritja petroleja v tem kraju.

Biv. predsednik revolucionarne vlade gen. Aramburu je bil na povabilo severnoameriške ustanove Tinker Foundation več kot en mesec na obisku v Severni Ameriki. Po vrnitvi v Bs. Aires je častnikarjem povedal, da je njegov obisk v Severni Ameriki imel namen utrditi vero pri Amerikancih v velik napredek Argentine v bodočnosti ter v dokončno vključitev argentinskega naroda v demokratski sistem. Amerikancem je povedal, da niso vsi Južnoamerikanci anarhisti, Argentincem pa zatrjeval, naj nikar v vsakem Amerikancu ne gledajo človeka, ki v svetu išče samo dobiček. V nadaljnjih izjavah je naglašal, da Argentina prav sedaj preživlja važno razdobje, od katerega bo odvisna bodočnost Argentine kot velike in močne države. Teh trenutkov Argentinci ne smejo zamuditi, kajti uspeh je odvisen samo od njih. Vsi se morajo držati ustavnih določil in pokoravati zakonom. Samo tako se bo utrdil notranji mir, v zunanji politiki pa mora vlada voditi realno politiko. Gen. Aramburu je dalje povedal, da so ga v Ameriki opozorili, da je v inozemstvu še vedno veliko argentinskega kapitala. Gen. Aramburu je mnenja, da je sedaj nujno, da se ta kapital takoj vrne v domovino ter odigra svojo vlogo v ureditvi in ustavitvi gospodarskega življenja, kajti nobene nevarnosti zanj ni več v Argentini in nobene razloga, da bi še nadalje ostajal v inozemstvu.

Glede političnega položaja je mnenja, da je idealno, če obstojata v državi dve veliki in močni stranki, ki se menjujejo na vladi. V Argentini je ta idealni načrt neizvedljiv zaradi politične nezrelosti ljudstva, zato je nujna uvedba proporcionalnega volilnega sistema, da lahko pridejo do izraza vsa politična stremjenja v državi. Za konsolidacijo demokratskih ustanov je samo ena pot, da se v politično življenje vključijo številne vplivne osebnosti z visokimi moralnimi in duhovnimi lastnostmi, ne smejo se pa ustrašiti žalitev in klevet, s katerimi jih bodo napadali razni negativni elementi. Gen. Aramburu je dalje naglašal potrebo, da morata iz političnega življenja izginiti sleparija ter demagogija. Glede biv. peronistov je dejal, da je proti temu, da jim vlada enomogoča udeležbo pri volitvah z lastnimi kandidati. Takšni ukrepi jih samo ojačujejo, na drugi strani pa predstavljajo tako peronisti element korupcije, ker demokratske stranke skoro več ne napadajo zlorab Peronove vlade, samo, da bi si pridobile peronistične volilce. Ne sme pa biti peronistom dovoljeno, da bi se posluževali totalitarnih gesel in ničesar, kar bi kazalo na njihovo željo po obnovitvi takega režima.

Svojo izjavo je gen. Aramburu zaključil s pozivom naj bo sedaj geslo Argentine: Vložiti vse delo ali pa kapital v argentinsko bodočnost ter nehati govoriti o peronizmu in raje gledati v bodočnost. Kajti, kar je minilo, je minilo.

Argentinske oblasti so ugotovile, da so nekatere peronistične skupine pripravljale načrte za povzročanje večjih neredov, ponekod naj bi prišlo celo do uporov. Zaradi tega so vojaške oblasti proglasile pripravno stanje vojske v Buenos Airesu, na področju Vel. Bs. Airesa, ter v nekaterih mestih v notranjosti republike. Do nemirov pa ni prišlo nikjer ter so prostorne varnostne ukrepe razveljavili.

Braziliški zunanji minister dr. Horacij Lafer je prišel za 5 dni na prijateljski obisk v Argentino.

pravljali o Berlinu kot posebni emoti ter skušali priti z njim dočasne rešitve tega problema.

Glede problema razorožitve sta se Adenauer in Macmillan sporazumela, da ga je treba reševati svetovno. Macmillan je na Adenauerjevo zahtevo tudi opustil misel na delno razorožitve srednje Evrope, ki jo je zlasti zagovarjala Poljska po nalogu Moskve.

Adenauer in Macmillan sta tudi razpravljala o namenih Hruščeva v njegovi zunanji politiki do Zahoda, sta pa ostala vsak pri svojem gledanju nanj: Adenauer ne zaupa toliko Hruščevu, kakor mu zaupa Macmillan.

Med zahodnimi zavezniki je bila po teh razgovorih odpravljena ena najresnejših ovir, ko sta Zahodna Nemčija in Anglija vsaj deloma odpravili razlike, ki so razjedale dobre odnose med obema.

Slovesna zadušnica za škofa dr. Rožmana

(Nadaljevanje s 1. strani)

beznijo objemal vse vernike — prav vse, tudi tiste, ki so ga sramotili, klevetali in mu grozili s smrtjo. Omenjal je komunistični proces, na katerem so ga obsodili na 18 let ječe ter da sedanji komunistični oblastniki doma uče slovensko mladino, da je bil "zločinec, izdajalec". Govornik je prepričan, da bo objektivna zgodovina dala priznanje škofu Rožmanu za pravilnost njegovega ravnanja in nastopanja in ga postavila v vrsto največjih ljubljanskih škofov.

Novica o njegovi smrti je gotovo prišla tudi domov in je ljudi prav tako zadel, kakor Slovence po svetu. Za ost in bol za izgubljenim nadpastirjem je domovino in izseljeno Slovenijo še bolj združila in povežala. Žalost ljudi doma je gotovo še večja, ker bodo morda imeli celo težave zaradi molitev za svojega umrlega škofa.

Končno je v imenu vseh Slovencev izpovedal obljubo umrlemu škofu dr. Rožmanu, da bodo vsi Slovinci ostali zvesti njegovim naukom, da bodo hodili po poti, ki jo je vsem kazal, da bodo živeli tako, kakor jih je učil in delali za svoje ljudstvo tako, kakor jih je prosil in kakor jim je vedno naročal, da bodo Slovinci ostali še naprej zvesti Bogu in domovini.

Slovesna maša in molitve za umrlega škofa

Po govoru duh. svetnika Košmerja je stopil k oltarju direktor slov. dušnih pastirjev v Argentini ter je ob asistenci slovenskih bogoslovcev imel mašo za

pokoj duše umrlega škofa dr. Rožmana. Na koru je pel pevski zbor Gallus Tomčevó slovensko mašo. Pevci so jo odpele z vsem občutjem.

Ko je bila maša končana, so se s kora razlile po mogočni in prostrani baziliki tuborne melodije prelepe Galusove Ecce quomodo moritur iustus — Glej, kako umira pravičnik. Vsi slovenski verniki so v globokem molku in s spominom na umrlega nadpastirja sledili izvedbi te mogočne Gallusove sladbe, nato pa pretresljivi molitvi "Reši me".

Z molitvijo za pokoj duše škofa dr. Rožmana je bila za na cerkvena pobožnost zaključena.

Žalne maše v Adrogeju in Lanusu

Za umrlega škofa dr. Rožmana so bile žalne maše tudi že v škofovem bogoslovju v Adrogeju in v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi v Lanusu. V kapeli bogoslovja v Adrogeju je bila slovesna zadušnica za umrlega škofa že v torek 17. nov. Imel jo je rektor bogoslovja dr. Franc Gnidovec ob asistenci špirituala dr. Filipa Žaklja in dr. Branka Rožmana, ob sedmimi škofove smrti v ponedeljek 23. nov. je pa bila v bogoslovski kapeli prav tako peta črna maša.

V slovenski cerkvi Marije Kraljice sveta v Slovenski vasi v Lanusu je bila slovesna zadušnica v sredo 18. nov. Imel jo je lazarist g. Ivan Jan, prisostvovalo ji je pa kljub delovnemu dnevu veliko rojakov iz Slovenske vasi. Zadušnica za škofa je bila prva zadušnica, ki je bila v tej dne 15. t. m. blagoslovljena Marijini cerkvi.

Novice iz Slovenije

V Nišu je bil I. jugoslovanski festival amaterskih pevskih zborov. Od slovenskih zborov se je posebno izkazal pevski zbor Slavo Klavara iz Maribora, ki je izvajal Simonittijevo skladbo "Križ", Liparjevo "Snuška" in Arničovo "Himno delu". Delili so tudi nagrade skladateljem za najboljša dela. Drugo nagrado v višini 70.000 din je dobil Ubald Vrabec za pesem "Sužnji".

V poslanskem klubu ljubljanskega parlamenta so zborovali člani duhovniškega Cirilmetodijskega društva za ljubljanski okraj. O dosedanem delu je poročal predsednik pokrajinskega odbora Franc Mate.

Republiški svet Zavoda sindikatov Jugoslavije gradi ob Dalmatinovi ul. v Ljubljani palačo sindikalnega doma.

Umrli so v Ljubljani: Dr. Egon Stare, biv. odvetnik, Anica Maretič, roj. Pust, Anton Brajda, žel. v p., Angela Mohorč, roj. Boucon, Jože Privšek,

Maks Košir, Ivan Lukanc, strojevodja v rof. Pelc, Karel Kranjc, strojevodja v p., Gabrijel Ambrož, kmet, referent v p., Matija Strle, Franja Kumer, roj. Pišek, Nevad Tometinovič, Ivanka Češnovar, roj. Pleško in Feliks Lenče, pos. in gost. pri Unku v Klečah, Leopold Lipovšek, obratovodja v p. v Sevnici, Franc Letnar, čevljar na Pšati, Amalija Cvirn, vdova po šolskem upravitelju v Mariboru, Rudolf Hribar v Naklem, Ivan Kregar v Kamniku, Jakob Jeras, gradbeni delovodja v p., v Pikričah, Franc Potokar, mojster mizarske delavnice v Grosupljem, Dušana Rus v Čerkljah pri Kranju, Jože Kuralc-Podlipnik v Žabnici, Franciška Dolničar, roj. Hočevar v Sp. Hrušici, France Pavlič, kovinostругar v Domžalah, Matija Berger, veletrgovec iz Trsta v Trbovljah, Franja Žagar, pos. v Šentjurju pri Litiji, Milutin Roš, obč. uradnik v Žaku in Franciška Šterbenec iz Dobljč.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Četrti svetovni kongres katoliške mladine

V Buenos Airesu bo od 6. do 13. decembra četrti svetovni kongres katoliške mladine. Kongresnih sej se bodo udeležili tudi zastopniki slovenskih mladinskih organizacij.

Na praznik Brezmadežne pa bo na Plaza de Mayo slavnostno zborovanje. Zbrani množici katoliške mladine bo govoril papež Janez XXIII. K zborovanju vabljeni vsi, zlasti mladina prav posebej pa še dekleta in fantje v narodnih nošah.

SKAD, SDO, SFZ

Petnajsti kulturni večer Slovenske kulturne akcije je bil v soboto 21. novembra v dvorani Bullrich. Bil je zaključni večer letošnje sezone in je bil v okviru filozofskega odseka. Na sporedu je bilo predavanje univ. prof. dr. Ign. Lenčka: Sv. Tomaž Akvinski in naša doba.

Dvorana je bila polna, ko se je začel prvi del večera, ki je bil posvečen komemoraciji za pokojnim škofom dr. Gregorijem Rožmanom. (O tem poročamo na drugem mestu). Govoril je predsednik Slov. kult. akcije Ruda Jurčec.

Večer sam pa je vodil v imenu odseka prof. dr. Vinko Brumen, ki je opozoril na aktualnost teme, ki jo bo podajal prof. dr. Lenček. Uvodoma je predavatelj najprej podal sliko dobe, v kateri je živel sv. Tomaž Akvinski in vzporedno s tem podal njegovo življenjsko pot. Slika tedanje dobe in njegovega življenja je bila podana s tolikšno jasnostjo, da je takoj pritegnila poslušalce, kakor more pritegniti samo predavanje res pravega strokovnjaka. Pri razlagi glavnih potez Tomaže-

vega nauka pa je predavatelj spet poudaril poudarek zlasti v to, kar naslavlja Tomaževe teze na sedanjí čas, oziroma, kako bi moral delati v Tomaževem duhu filozof današnjega časa, ki bi hotel razložiti silnice sodobnih duhovnih tokov.

Po odmoru je bila debata, ki je bila zelo razsežna, zanimiva in polna priložnosti še za nove dodatne misli o podani snovi. Obilno ploskanje ob koncu je bilo pač najlepši dokaz, kako potrebno je bilo predavanje in kako globok je bil odmev med poslušalci.

Ob zaključku večera se je prof. dr. Brumen zahvalil vsem za udeležbo ne samo na tem večeru, ampak na vseh večerih sezone in že izrekel iskrene besede vabila za večere prihodnje sezone.

Antarktika v slikah

je bil naslov večeru, ki ga je rojakom pripravilo v petek dne 20. t. m. Slovensko planinsko društvo v Buenos Airesu. Povabilu odbora se je odzvalo res lepo število rojakov, ki so prišli v Slovensko hišo.

Planinski večer je začel predsednik SPD v Bs. Airesu Robert Petriček z govorom v spomin umrlega škofa-planinca dr. Gregoriju Rožmanu. O komemorativnem delu večera poročamo na drugem mestu.

Po komemoraciji za pokojnim škofom je ga Petričkova v zgoščenih podatkih podala zgodovinsko ter zemljepisno podobo Antarktike ter prizadevanj ljudi za odkritje njenih tajn do najnovejših dni.

Za go Petričkovo je povzel besedo Dinko Bertonec, ki je kot prvi Slovenec v sestavi argentinske znanstvene misije prebil na Antarktiki 2 leti

ter znova odhaja tja za eno leto na novo argentinsko postojanko Ellsworth, ki so jo Severni Amerikanci prepustili Argentini. Ob prelepih slikah v naravnih barvah, je prikazal potovanje ekspedicije od mesta Ushuaia na Ognjeni zemlji do argentinske baze Belgrano na Antarktiku ter delo in življenje na njej.

Navzoči planinci in ljubitelji planin so bili Dinku Bertonec iskreno hvaležni za povsem nov svet in njegovo lepoto, ki ga je vsem odkril s številnimi slikami. To je pričalo navdušeno priznanje, ki so mu ga vsi izrazili ob koncu njegovih izvajanj. Dekleta SPD so mu pa za slovo izročila še lep šopek nageljnov.

Uspehi večer je zaključil predsednik SDP Robert Petriček z zahvalo Dinku Bertonecu za njegova zanimiva izvajanja ter z željo, da bi se po enem letu srečno vrnil iz Antarktike med svoje rojake ter jim znova poročal o svojih zanimivih doživljajih.

Občni zbor SDO

V zelo lepem številu so se zbrale članice Slovenske dekliške organizacije v nedeljo 22. novembra v dvorani Slovenske hiše na R. Falcónu na enajstem občnem zboru. Prvo misel sestanka so posvetile spominu pok. škofa dr. Rožmana. Naslednja točka dnevnega reda so bila poročila odbornic o delu v preteklem letu, ki je bilo lepo in uspešno za organizacijo. Predsednica se je vsem zahvalila za sodelovanje.

Po razrešnici dosedanjemu odboru so sledile volitve novega odbora, ki ga sestavljajo: predsednica: Marjetka Železnikar, tajnica: Milica Hribar, blagajničarka: Barbka Maček, kulturni referentki: Tinka Vombegar in Alenka Jenko, referentka za petje: Anka Savelli, za šport: Anica Mehle in Marija Babnik, gospodarica: Marija Tomazin; v nadzornem odboru sta: Olga Prijatelj in Majda Pahor. Po besedah g. direktorja Oreharja, duhovnega vodje organizacije, se je novoizvoljena predsednica zahvalila za zaupanje in obljubila s svojim delom slediti poti, ki vodi k cilju in namenu organizacije.

Občni zbor Slov. pevskega zbora Gallus

je bil v torek 17. novembra ob polnoštevni udeležbi članstva. Pred občnim zborom je bila počastitev spomina umrlega škofa dr. Gregorija Rožmana, ki je bil prvi častni član pevskega zbora Gallus. O tej proslavi poročamo na drugem mestu.

Zapisnik zadnjega občnega zbora je prebral Jože Markež, nato so pa poročali odborniki o delu pevskega zbora v pretekli poslovni dobi. Njihova poročila so navzoči člani soglasno sprejeli.

Pri volitvah novega odbora je bila predložena samo ena lista s predsednikom dr. Julijem Savellijem na čelu. V odbor so bili še izvoljeni: podpredsed-

nik Jože Markež, tajnik Bogdan Golmajer, blagajničarka gđ. Lenča Zupan, gospodar Matjaž Maček, arhivarja gđ. Vida Bedenčič in Silvo Lipušček. Po društvenih pravilih je članica odbora tudi voditeljica mladinskega zbora gđ. Nuša Kristan.

Novi predsednik Gallusa dr. Savelli se je zahvalil za izkazano zaupanje in pozval članstvo k vztrajnemu delu, da bo mogel zbor s priznano požrtvovalnostjo dosegati še lepše uspehe v dobro slovenski skupnosti in časti slovenskega imena.

"Gallusov" otroški zbor

je v soboto 21. nov. zvečer na povabilo Solske zadruge v Ciudadeli nastopil na festivalu te zadruge. Pred občinstvom, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano kluba "Claridad", je otroški zbor zapel tri slovenske pesmi: Marko skače, Nagajviko in Kekčevo pesem ter argentinsko Dos palomitas. Občinstvo je zbor nagradilo z bučnim odobravanjem, vodja festivala pa se je izrazil: "Vaš nastop je bil gol, zabit iz srede igrišča!" — kar v tukajšnjem žargonu pomeni, nekaj izrednega! — Ob tem poročilu z nanimanjem pričakujemo nedeljski koncert mladega "Gallusa".

Smrtna nesreča rojaka

Jože Jesih, doma iz Dobrunj pri Ljubljani, se je v sredo 18. t. m. vozil v mestu Avellaneda z motornim kolesom proti domu. Med potjo je iz neke garaže privozil z naglico na ulico avtomobil, prav pred motorno kolo Jožeka Jesiha. Sunek je bil tako silen, da je padel Jesih tri metre v stran in zadel za glavo ob cestni rob. Ostal je na mestu mrtev.

Truplo ponesrečenega rojaka so po policijskem ogledu položili na mrtvaški oder v mrtvaškem zavodu v mestnem delu Alsina, odkoder je bil pogreb v petek 20. t. m. na pokopališče Avellaneda. Pogrebno mašo je imel domači župnik, pogrebni sprevod je pa vodil g. dr. Alojzij Stare, ki se je od pokojnika pred odprtim grobom tudi poslovil. Tragično umrlega rojaku, bivšemu protikomunističnemu borcu, je govoril gniljive besede v slovo tudi pisatelj Ivo Korošek v imenu Zveze protikomunističnih borcev.

Rajni Jože Jesih zapušča v Argentini vdovo Filomeno, roj. Štancer in hčerko Renko ter še več drugih sorodnikov. Naj počiva v miru, preostalih naše sožalje.

Osebnosti

Poroka. V cerkvi Ntra. Señora de Lujan v Buenos Aires sta stopila 14. novembra t. l. pred oltar Lojze Rezelj in gđ. Marinka Mežnarjeva. Poročil ju je g. Janez Langus, prič sta pa bila ženina sestra g. Milka Pezdirc in nevestin brat Janez Mežnar.

Družinska s.e.a. V družini Sebastijana Kocmurja in njegove žene ge Polonce, roj. Maček se je rodil sinček. Srečni družini naše čestitke.

SLOVENC V ARGENTINI ŽALUJEJO ZA ŠKOFOM DR. ROŽMANOM

(Nadaljevanje z 2. strani)

lih rojakov postavili na Slovenski stazi, ki vodi po Katedralnem masivu mimo Skalce k Tončkovem jezuru, slovensko znamenje s križem. Če ne bo boljšega predloga, naj bi stalo znamenje v gaju zorečega cvetja, na jasi amankaja. Vsak gornik bo rad tu obstal, se trudem oddahnil v varstvu znamenja in posvetil sredi narave bujnih lepot spomin rajnemu velikemu sinu slovenskega rodu."

Narodni odbor za Slovenijo

oziroma v Argentini živeči njegovi člani, so se oddolžili spominu škofa dr. Rožmana na izredni žalni seji v soboto dne 21. novembra ob pol petih popoldne. Žalna seja je bila v uredniških prostorih Svobodne Slovenije. Navzoči so bili vsi v Argentini živeči člani Narodnega odbora in sicer: dr. Celestin Jelenc, Miloš Stare, Rudolf Smersu, dr. Franc Bajlec in Rudolf Žitnik.

Žalni seji je predsedoval dr. Celestin Jelenc, ki se je v otvoritvenih besedah spomnil smrti dr. Gregorija Rožmana s toplimi besedami. Nato pa je dal besedo tajniku Staretu, ki je imel daljši spominski govor. Po govoru je dr. Jelenc prosil g. Stareta, naj glavne misli govora zapiše in objavi. Navzoči člani Narodnega odbora so se nato v razgovoru spominjali velikega pokojnika, ki je s svojo osebnostjo in širokogrudnostjo družil tako doma med revolucijo, kakor v begunstvu in izseljenstvu Slovence vseh nazorov in demokratskih strank.

Društvo Slovencev v Buenos Airesu je imelo žalno sejo prav tako v soboto 21. nov. 1959. Nanjo so bili poleg od-

bornikov povabljeni člani nadzornega odbora in razsodišča ter predsedniki krajevnih odborov. V društvenih prostorih je bila v ospredju velika škofova slika. Žalno sejo je začel predsednik DS prof. Lojze Horvat. Naglašal je, da smrt škofa dr. Rožmana predstavlja za Slovence nenadomestljivo izgubo. V času komunistične revolucije je bil Slovincem svetilnik, ki jim je kazal pravo pot. Silno odgovornost je tedaj prevzel nase, storil je pa to vdan v božjo voljo. V nadanjih izvajanjih je omenjal škofovo delo v begunstvu in izseljenstvu, kjer je nenehno oznajal slovo in edinstvo med Slovenci. Društvo Slovencev je bilo škofu zelo pri srcu. Pri vsakem obisku se je sestajal z odborniki društva in jim vedno priporočal slovo in vztrajno delo. Zlasti je bil vesel dela na šolskem, kulturnem in prosvetnem področju.

Za predsednikom DS Horvatom je spregovoril direktor Anton Orehar. Omenjal je Rožmanovo imenovanje za škofa pred 30 leti ter poudarjal, da se je tega imenovanja branil, ko je pa postal škof, je prijel za delo z vso odločnostjo. Z vsemi je bil očetovsko dober. Omenjal je dalje svoje vtise s škofovih misijonskih potovanj med rojaki po Argentini. Na teh potovanjih je še bolj spoznal njegovo očetovsko skrb za slehernega slovenskega človeka. Pa tudi mladina je imela vanj veliko zaupanje. Letos je na vso moč želel priti v Argentino, kjer bi bil posvetil v novomešnike gojenece svojega bogoslovnega semenišča, toda Gospod ga je poklical k sebi, da mu da "križa plačilo".

Direktor Orehar je zatem izmolil za pokoj njegove duše tri očenaje nakar je društveni predsednik zaključil žalno sejo.

Isti večer je imela žalno komemoracijo tudi

Slovenska kulturna akcija.

Dvorana je bila polna, ko je predsednik Slov. kult. akcije, Ruda Jurčec spregovoril v spomin škofu dr. Gregoriju Rožmanu. Uvodoma je podčrtal, kakšno vlogo so v slovenski zgodovini igrali ljubljanski škofje, ki niso bili samo ordinarni svoje škofije, ampak pogosto tudi narodni voditelji in usmerjevalci. Opozoril je na čase, v katerih sta morala opravljati svojo vlogo nadškof Jeglič in za njim škof Rožman. Doba obeh je bila enako viharna, toda kakšna razlika v usodi, ki je bila obema prisojena. Lahko se reče, da je bila doba škofa Rožmana predvsem doba velikega trpljenja, ne samo vsega naroda, pač pa tudi njegova, saj je moral skozi vse oblike trpljenja in ponižanja.

Toda ravno iz tega trpljenja vodi samo ena pot in to je pot v odrešenje. Bil je med nami vedno poln optimizma in g'asnik ljubezni ter dobrote, zlasti pa popolne edinosti in povezanosti. Zato je podpiral vse, kar je služilo temu cilju.

Slovenska kulturna akcija ga je štela med svoje mecene in bil je med prvimi, ki so njen nastop pred petimi leti pozdravili. Pozneje po je vse pozorno spremljal in bodril k vztrajnosti in pogumu. Sam je bil med najbolj plodovitimi javnimi in kulturnimi delavci in kdor se je nanj obrnil za pomoč ali sodelovanje pri listih, revijah in zbor-

nikih, je v njem takoj našel na najiskrenejšega prijatelja ter svetovalca. Bil je ustanovitelj najvišjega znanstvenega zbora med nami. Slovenska kultura je z njim izgubila velikega graditelja in podpornika.

Ob koncu je pozval predsednik vse navzoče, da vstanejo in posvete pobožen spomin pokojnemu vladiki.

Kic: Slava njegovemu spominu je zaključil žalno slovesnost.

V nedeljo dne 22. nov. t. l. je imel žalno sejo za umrlim škofom tudi konzorcij

Vestnika protikom. borcev.

Predsednik konzorcija Edi Škulj je v kratkih in miselno zgoščenih besedah prikazal življenje, žrtve in pomenbnost dela pokojnega škofa dr. Rožmana. Omenjal je njegovo odločno borbo za krščanske in slovenske ideale, zlasti med komunistično revolucijo na Slovenskem. Njegova smrt je vrste protikomunističnih borcev močno zadel, toda vse tolaži vera, da Vsemogočni ne bo mogel nikdar odreči svojega blagoslova vrstam slovenskih protikomunističnih borcev na priprošnje velikega pokojnika škofa dr. Rožmana.

Stalni odbor slovenskih socialnih dni je tudi imel žalno sejo za umrlim škofom dr. Rožmanom. Bila je v nedeljo 22. t. m. Predsednik Janez Majeršič je imel kratek nagovor, v katerem je orisal lik pok. škofa dr. Rožmana. Omenil je tudi njegovo stalno zanimanje za socialna vprašanja doma in v izseljenstvu. Socialne dneve v Argentini je smatral za dobro in koristno ustanovo. Za pozdrave, ki jih je prejel z vsakega socialnega dne, se je vedno

Vsak teden ena

DA TE LJUBIM, TI JE ZNANO...

Da te ljubim, ti je znano, da me ljubiš, davno vem; kaj ogibaš se pred mano, odgovarjaš le očem?

Pusti strah in moja bodi, v dar srce ti podelim; Bog nebeški sam naj sodi, kaj poklonil sem ti ž njim.

DR. PAVEL ROBIČ — SREBRNOMAŠNIK

Dne 1. novembra je v cerkvi sv. Pavla izven obzidja v Rimu imel srebrno mašo dr. Pavel Robič. Imel je v isti cerkvi, v kateri je bil pred 25 leti posvečen v duhovnika. Študiral je namreč tedaj filozofijo in teologijo na rimski univerzi Gregorijani kot študent Germanika, kamor ga je poslal škof dr. Jeglič po maturi v njegovih zavodih.

L. 1935 se je dr. Robič vrnil v domovino po končanem 4. letniku teologije. Nekaj časa je deloval na škofiji v Ljubljani, zatem bil kaplan v Srednji vasi v Bohinjju, nato se pa vrnil v Rim, kjer je napravil doktorat iz teologije, filozofski doktorat je pa že imel od poprej.

Po zopetni vrnitvi v Slovenijo je kaplanoval v Šmartem pri Kranju. Ob zlomu Jugoslavije so ga nacisti zaprli v škofove zavode, nato pa pregnali na Hrvaško, odkoder se mu je posrečilo priti v Ljubljano. Tu je bil najprej nekaj časa profesor na I. realni gimnaziji, nato je pa s pristojnim dovoljenjem odšel za vojaškega kurata k četnikom. Na tem položaju je ostal vse do leta 1945. Na Koroškem je bil najprej v Selah, pozneje pa župni upravitelj v Glinjah v Rožu, dokler ga nista pok. škof dr. Rožman in narodni delegat Msgr. dr. Jagodic poslala v Rim, kjer še danes skrbi za dušni in tešni blagor slovenskih beguncev.

Ob izidu papeške enciklike o dušnem skrbstvu med izseljenci Exul familia je bil dr. Javel Robič imenovan za misijonarja slovenskih izseljencev v Italiji ter bil sprejet v generalni svet za izseljenske zadeve pri konzistorialni kongregaciji kot zastopnik Jugoslovanov.

Na svojem položaju v Rimu vsa leta skrbi v duhovnem in telesnem pogledu za slovenske begunce. Nepristano si prizadeva, da bi slovenske ljudi rešil težkega begunskega življenja ter jim pripomogel do obnove rednega življenja v raznih evropskih ali prekomorskih državah. V tem pogledu je v stalnih zvezah z italijanskimi oblastmi ter izseljenškimi komisijami raznih prekomorskih držav.

K srebrnomašniškemu jubileju mu čestita tudi Svobodna Slovenija z iskreno prošnjo Bogu, da bi mu dal zdravja in moči, da bi lahko dočkal še vse ostale življenjske in mašniške jubileje.

prirčno zahvalil in vedno pripravljati, da je treba s tem delom nadaljevati. Osebo se je udeležil V. socialnega dne. Tudi letošnjega se je nameraval udeležiti in darovati ob tej priložnosti vs. mašo. Toda Vsemogočni je imel drugačne načrte in ga je poklical k sebi.

Janez Majeršič je svoja izvajanja zaključil z zatrdilom, da bo Stalni odbor slovenskih socialnih dni nadaljeval svoje delo ter tako tudi izpolnjeval željo pok. škofa dr. Rožmana.

Slovenska dekliška organizacija

se je umrlega škofa dr. Rožmana spominjala tudi v nedeljo 22. t. m. pred enajstim rednim občnim zborom. Pokojni škof dr. Rožman je vseskozi z ljubečo in dobrotno očetovsko skrbjo spremljal razvoj in življenje organizacije. Članice SDO so za pokoj njegove duše izmolele očenaš, v srcu pa umrlemu nadpastirju obljubile, da bodo sledile njegovim naukom ter ostale zveste idealom, zaradi katerih so slovenski izseljenci morali zapustiti domovino ob navalu brezbožnega in protiljudskega komunizma.

Slovensko katoliško akademsko starešinstvo

je sklenilo proslaviti spomin na svojega pokojnega pokrovitelja na svojem bližnjem občnem zboru.

Škof dr. Gregorij Rožman je bil član Slov. kat. akad. starešinstva, po pravilih SKAS — a pa je bil tudi njega pokrovitelj. Zato bo poseben del občnega zbora posvečen spominu na vse njegove delo in skrb, ki ga je izkazoval ves čas osrednji organizaciji slovenskih katoliških intelektualcev.

Kako se reče

Ko sem razmišljal, kaj bi za danes napisal, sem se spomnil razprave pok. dr. Bogumila Vošnjaka Ustavni pogledi Krfske deklaracije, ki je izšla v Zgodovinskem zborniku SKA. Delo je zelo dobro, zanimivo, le škoda, da ga kajzijo jezikovne napake. Nerazumljivo in neopravičljivo je, da pomot niso popravili. Mi jih bomo obrnili v dobro: ob njih bomo obnovili svoje jezikovno znanje.

Nisem čul nobenega očitka glede mojega sodelovanja... Kaj je v tem stavku narobe? Namesto mojega je prav svojega. Pravilo pravi, da moramo rabiti povratno-svojilni zaimek (svoj) kadar se nanaša na osebek (istega stavka). Čisto jasno je, za čigavo sodelovanje gre (ne: se gre).

Ni še dolgo, ko sem na kratko razložil določno in nedoločno obliko pridevnika (n. pr. veliki, velik). V omenjeni razpravi sem opazil "državen stroj". Po mojem bi bilo treba reči državni stroj, ker pridevnik določa vrsto samostalnika, kot n. pr. v izrazih pralni stroj, stavčni člen, cestni prah.

Oni, ki. Prav: tisti .ki. Oni namesto tisti pred oziralnimi zaimki je neslovensko izražanje, ugotavlja Slovenska slovnica. Večkrat je oni popolnoma odveč. V SP je tale zgled napačne rabe: Prebivalstvo v deželi je zelo pomnožilo, posebno ono ob vodi. Kazalni zaimek ono moramo tu izpustiti.

V tolikih drugih vprašanjih. Ločiti je treba toliko od tolik. Prva beseda je količinski prislov, zato se ne sklanja, tolik pa je pridevnik in pomeri tolikšen. V toliko drugih vprašanjih je torej pravilno. Po toliko letih, ne po tolikih kakor se večkrat napačno sliši.

Namesto ves svet smemo reči tudi cel svet, ne pa celi svet. Dalje prihodnjč.

SAN FERNANDO

V bolnici v San Fernando je umrl 16. novembra 1959 za rakom petdesetletni Drejc Mavrič iz Zapotoka pri Marijinem Celju nad Kanalom na Gorškem. Naj počiva v miru.

MAR DEL PLATA

Prva slovenska služba božja
Na povabilo g. župnika Borisa Komana se je v nedeljo, dne 15. t. m. ob 10.30 zbralo v kapeli zavoda "Divino Rostro", Sarmiento in Almafueru, nad 70 Slovencev iz Mar del Plata in njene okolice k prvi slovenski službi božji. Med sv. mašo, katero je opravil g. Zagar iz bližnjega Miramara, je imel kratak nagovor g. župnik Koman, ki je uvodoma omenil, da se je z današnjim dnevom izpolnila njegova želja, katero je gojil že od svojega prihoda v Mar del Plata, namreč mesečna sv. maša za vse

Če potrebujete dobro zapestno uro, budilko ali zlatino Vam svetuje
LOJZE NOVAK
izključno zastopstvo za Slovence
ZLATARNA CALOS
Avda. de Mayo 338, Ramos Mejia
Če omenite tale oglas 20% popusta

Praznik naše mladine v Ramos Mejia za
desetletnico šolskega tečaja
v nedeljo, 6. decembra
SPORED: ob 11. uri maša na vrtu Ilirije, po maši kratek nastop otrok in dobro kosilo.
Popolne proslava šolskega tečaja z raznimi otroškimi nastopi.
Proti večeru miklavževanje.
Srečke, ki se prodajajo, veljajo ali za srečolov, ali za božično rifo "Slomškovega doma"

ZBORNIK-KOLENDAR SVOBODNE SLOVENIJE ZA LETO 1960

ima letos več posebnosti: Posvečen je škofu dr. Gregoriju Rožmancu. Vsebuje pa tudi prelepo škofovo "Pismo v leto 1960", kjer daje nauke in navodila vsem Slovincem v izseljenstvu. Verjetno je to zadnji spis, ki ga je veliki pokojnik napisal pred svojo smrtjo.

Ostala vsebina Zbornika-Koledarja je izredno pestra. V njem bodo dobili branje naši vzgojitelji in otroci, naši planinci in športniki, ljubitelji povesti in črtic in vsi, ki se zanmajo za tehnični napredek sedanje dobe. In še mnogo drugega zanimivega je v tej 296 strani obsegajoči knjigi.

Izredno lepa je tudi zunanja oprema, ki je delo arhitekta Marijana Eiletza.

Po 150 pesov dobite to knjigo samo še do konca novembra.

SLOVENC I P O S V E T U

SEVERNA AMERIKA

V Kulturnem vrtu v Clevelandu so ob koncu septembra odkrili spomenik pok. slovenskemu amerišskemu pesniku in g'lasbeniku Ivanu Zormanu. Odkritje spomenika je spremljalo več prireditvev. Tako je slovenski oder 26. septembra uprizoril Miklovo Zalo, spomenik Zormanu so pa odkrili dne 27. septembra. Na slavnosti je govoril clevelandski župan Celebrezza, za njim občinski svetovalec John Kovačič, glavni govornik pa je bil senator Lausche. Govoril je najprej angleško, nato pa s knjigo Zormanovih Poezij v roki slovensko v dolenskem narečju. Po recitaciji Zormanove pesmi je pokojnikova hči Carmen Zorman odkrila spomenik, delo akad. kiparja Goršeta. Zatem so nastopili združeni pevski zbori. Pevec Glasbene matice, Ilirije, Korotana, Planine, Lire, Slovana, Triglava in pevci iz Newburga ter odpeli 14 Zormanovih kompozicij. Momočni zbor je vodil Anton Šubelj.

Novo priznanje slovenskemu rojaku. Pred leti je prišel v Severno Ameriko Lado Lempel, ki je begunska leta z ostalimi rojaki preživel v italijanskih taboriščih ter z njimi tudi odšel v Argentino, kjer je služboval v petrolejskem središču Comodoro Rivadavia.

v Mar del Plati in njeni bližnji okolici živeče Slovence. Izrazil je željo in upanje, da se bo s pomočjo mesečnih skupnih sv. maš medsebojno zližala slovenska skupnost. Ljubiti Boga in hoditi po božjih potih naj bi bil naš današnji sklep, da bomo tako po besedah sv. apostola Pavla v današnjem berilu postali zgled vsem drugim. Z našo delavnostjo, požrtvovalnostjo, medsebojno ljubeznijo in spolnjevanjem krščanskih dolžnosti bomo na najboljši način širili dobro ime slovenskega naroda v naši okolici.

Med sv. mašo je prepeval splošno znane mašne in Marijine pesmi tik pred službo božjo zbrani pevski zbor pod vodstvom ing. Leona Pitterla, ki je tudi spremljal petje s harmonijem.

Po sv. maši so se rojaki zbrali pred vhodom v kapelo ter se medsebojno pozdravljali, spoznavali in razgovarjali. Mnogi izmed staronaseljenih rojakov so izražali veselje nad tem, da so po dolgih letih zopet mogli prisostvovati slovenski službi božji in poslušati lepo slovensko petje.

Prihodnja služba božja za Slovence bo v nedeljo, dne 6. decembra ob istem času in v isti kapeli. — T.

Po prihodu v Severno Ameriko je služboval kot organist in glasbenik na raznih mestih. V zadnjem času je pa prevzel mesto organista pri veliki fari sv. Franciška v mestu Parma, v državi Ohio. O Lemp'u se je pok. dr. Dolinar kot biv. profesor na konservatoriju in orglarski šoli v Ljubljani zelo laskavo izjavil, ko je zatrjeval, da je Lempl "najposobnejši naš človek, kar jih je po vojski odšlo v tujino". Glasbenik Lempl je bil znan že doma, saj je pred vojno zbor brežiške meščanske šole pod njegovim vodstvom dobil prvo nagrado za Trboveljskimi slavčki. K njegovi premostitvi v bližino Clevelanda mu rojaki iskreno čestitajo ter so prepričani, da bo tudi glasbeno udejstvovanje med clevelandskimi Slovenci od tega imelo koristi.

Vodstvo slovenskih frančiškanov se je nedavno dogovorilo z vodstvom hrvaške in slovaške province OFM v Severni Ameriki za ustanovitev skupnega malega semenišča in bogoslovja. Med tem, ko bodo za malo semenišče skrbeli Hrvatje in Slovaki, bodo slovenski frančiškani organizirali in vodili bogoslovje. Za profesorja na bogoslovju je določen že tudi p. Kalist Langerholc, dosedanji župnik slovenske farsv. Cirila v New Yorku, ki bo v kratkem odšel dokončat bogoslovne študije na frančiškansko univerzo v Rim.

Čikago so v zadnjem času zapustili rojaki dr. Joža Velikonja, Rado Lenček in Marijan Merala. Dr. Jože Velikonja je odšel v mesto Carbondale, kjer poučuje na zemljepisnem oddelku Južne ilinoiške univerze, prof. Rado Lenček se je preselil v Cambridge na Harvardsko univerzo, kjer je v priznanje za dobro dovršen študij na čikaški univerzi dobil štipendijo za študij slovenske filologije. Čikago je zapustil tudi veterinar Marijan Merala, ki ima tudi diplomu iz knjižničarstva. S prvim novembrom je nastopil mesto glavnega knjižničarja na veterinarski fakulteti Kalifornijske univerze v mestu Davis.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Ob pričetku šolskega leta. Letos se je na slovenske srednje šole v Gorici in v Trstu vpisalo več dijakov kot lani. Nazadovale je število dijakov samo na Tržaškem učiteljskišču. V Gorici se je letos vpisalo vsega 340 dijakov: na gimnazijo 128, v licej 34, na učiteljsiše 22 in v strokovne srednje šole 156.

Slabši pa je položaj na osnovnih šolah. Število učencev pada in na deželi celo bolj kot v mestih. Krivdo za to nosijo v glavnem starši sami. Še bolj pa

so žalostni nekateri primeri, ko celo učitelji na slovenskih šolah pošiljajo svoje otroke v drugo šolo, zgodilo pa se je tudi, da je učiteljica odsvetovala staršem vpis na slovensko šolo, kjer sama poučuje.

So pa tudi primeri zavednosti staršev. V Gorici sta bila pred leti dva otroška slovenska vrta. Kasneje so enega v ulici Randaccio zaprili, češ da je bilo premalo otrok vpisanih. Letos pa je več slovenskih družin v tem delu mesta izrazilo željo, naj se ponovno odpre slovenski otroški vrtec. Slovenski občinski svetovalci v Gorici so ukrenili vse potrebne korake in pred kratkim je občinski svet ugodno rešil zahtevo staršev. Vpisalo se je že 8 otrok, pouk pa se bo pričel čim bodo dobili primerno učno moč.

PO SPORTNEM SVETU

Jugoslovanska ženska košarkarska ekipa je na svetovnem prvenstvu v Moskvi zasedla 4. mesto za ZSSR, Bolgarijo, ČSR. To mesto je kar dobro, posebno, ker so v prvih tekmah igrala precej slabo.

Argentinsko nogometno prvenstvo je tretjič osvojil klub San Lorenzo de Almagro iz Buenos Airesa s 45 točkami, drugi je lanski prvak Racing iz Avellanedu z 38 točkami. San Lorenzo je v tridesetih tekmah zmagal 21 krat, 6 tekmem je izgubil, 3 pa je igral neodločno. Prvič je San Lorenzo postal prvak Arg. nog. lige 1933, nato pa vsakih 15 let: 1946 in 1959.

V Santiagu v Čilu je čilska nogometna reprezentanca prvič v 43 letih premagala 18. novembra argentinsko s 4:2. Argentinci so vodili z 2:0, pa so potem Čilenci sredi drugega polčasa izenačili in nato zabil še dva gola.

V Libanonu so bile v oktobru III. sredozemske športne igre, ki se jih je udeležila tudi Jugoslavija. Jugoslovansko zastopstvo je štelo 42 tekmovalcev, ki so nastopili v plavanju, vaterpolu, atletiki, streljanju, rokoborbi in košarki. V prvem dnevu tekmovanja so nastopili plavalci, med katerimi je bil najuspešnejši Brinovec, ki si je osvojil z'ato medaljo na 400 m prosto v 4:44,5. Kočmur je bil na 100 m prosto drugi v 58,2. V vaterpolu so si osvojili tudi prvo mesto s 6 točkami pred Italijo, ZAR in Libanom. Strelci so zmagali v malokalibrski puški stoje, leže in kleče.

Za prihodnje olimpijske igre v Rimu se je prijavilo 76 držav. Največ držav je prijavljenih za tekmovanja v lahki atletiki, t. j. 67 držav.

Na slovenskem keg'jaškem prvenstvu za člans stare nad 55 let je zmagal Drašler (Lj. — Transport). Tekmoval je tudi 80 letni Anton Starc iz Kranja, ki je med 19 tekmovalci zasedel 13. mesto.

OBVESTILO:

Sprejem v Barogovo misijonišče v Slovenski vasi v Lanusu
Barogovo misijonišče v Lanusu sprejema slovenske učence za 4., 5. in 6. razred ljudske šole, ki kažejo veselje do duhovniškega in misijonskega poklica.
Oni iz Slovenske vasi so čez noč doma, oddaljenejši grede domov le ob počitnicah.
Učencem se nudi verska in narodna vzgoja in redni šolski pouk v misijonišču samem po javnem učnem načrtu v kasteljanščini, a s slovenskimi učni-

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 613.742

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1959 za Argentino \$ 270.—

mi močmi. Zavod je priključen družbenemu kolegiju v Escobarju, ki ma pravico javnosti s pred državo veljavnimi izpiti.

Vzdrževalnina po dogovoru.
Starši ki bi radi zaupali katerega svojih fantov Barogovemu misijonišču, naj se do konca decembra osebno zglase v misijonišču, če le mogoče skupno s fantom, aij pa naj se pismeno obrnejo na naslov: Rev. Janez Petek C. M., Cochabamba 1467, Capital Federal.

Od tej priliki vabimo tudi že odrasle mladeniče, bodiši študente bodiši kateregakoli poklica, ki so morda kdaj mislili na misijonski poklic ali jih morda zdaj Bog kliče: Barogovo misijonišče Vam bo na vse načine skušalo pomagati na pot misijonskega poklica. Vapite se!

Vodstvo Barogovega misijonišča v Lanusu.

"Vse je vihar razjidel"
Če bi morali nakoč to zares ugotoviti na naši m'adini — kdo bo nosil krivdo?

90 naših slovenskih otrok v okolišču Ramos Mejia nujno rabi svoje šolske prostore, če jih hočemo ohraniti, jim moramo to poskrbeti.

Da so tega vredni in potrebni bodo pokazali s proslavo 10. letnice svojega šolskega tečaja v nedeljo 6. decembra. Ob 11 bo sv. maša na vrtu Ilirije, potem kratek nastop otrok, zatem kosilo. Po kosilu bo pa zabava na vrtu. Lep spored ima šolski tečaj. Proti večeru bo prišel obdarovat otroke tudi sv. Miklavž. Na sporedu je tudi srečolov, med lenimi dobtki je tudi prednosni bar. Srečke, če kdo ne bi maral dvigniti dobtka — veljajo tudi za božično rifo "Slomškovega doma".

Pokažite svojo zavednost, svojo skrb za našo mladino in pridite. S tem boste dali tudi priznanje in hvaležnost našim tečajem.

Mladinska šolska akademija bo v Munro v nedeljo 6. decembra ob 4. uri popoldne v farni dvorani poleg cekve. Takoj nato bo prihod sv. Miklavža. Slovenski starši z otroci od Floride do Boulogne vjudno vabljani. Zastopnik sv. Miklavža bo sprejemal darila v nedeljo 6. decembra od 9. do 12. ure dop. in od 2. ure dalje v dvorani.

V nedeljo, 29. novembra, bo ob 10. uri v cerkvi Marije Kra'jice v Slovenski vasi v Lanusu nova maša salezijanca Ivana Luživca, sina uglednega lanuškega rojaka.

Sv. Miklavž bo prišel v Slovenski dom v Lanusu v soboto, 5. decembra 1959 ob 18. uri in bo obdaroval mlade in stare.

Pred Miklavževim prihodom bo kratka igrica. Vabljani! — Društvo "Slovenska vas".

Odbor Slov. kat. akad. starešinstva vabi vse svoje člane, da se priklase k duhovnim vajam, ki bodo za izobraževanje v dneih 12. in 13. decembra v domu duhovnih vaj v San Miguelu. Prosimo, da se prijavijo v pisarni Dušnega pastirstva, Ramón Falcón 4158. — (Tel. 69-9503).

OMNIBUSI KOLEKTIVI
119, 124, 166, 172 76, 404
TRAMVAJI 84, 89, 99
Vsa ta prometna sredstva vas pripeljejo na Plaza Irlanda kjer bo v nedeljo 29. t. m. ob 17. uri
KONCERT
"GALUSOVEGA" OTROSKEGA ZBORA
Vstopnice po 20.—, 15.— in 10.— so v predprodaji (do sobote) v Dušnopastirski pisarni in eno uro pred koncertom ob vходу v dvorano

ROJAKE OBVEŠČAM,
da sem preselil svojo ordinacijo v ulico Granaderos 61. Capital T. E. 66 - 0818 (3 kvadre od Plaza Flores)
Ordiniram vsak torek, četrtek in soboto od 15.30 ure do 19. ure.
DR. LOJZE BERCE

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante
Escribano Público Uruguay 387 T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

DARILNE PAKETE
"CITRUS"
in
DENAR IZ TRSTA najhitreje pošilja
Oton Fresl
Maipú 735/L
T. E. 31-5142 Capital

DRUŽABNA PRAVDA
IZRAŽA SVOJO GLOBOKO ŽALOST
OB IZGUBI NAM VSEM DRAGEGA
ŠKOFA DR. GREGORIJA ROŽMANA
BIL JE VELIK SOCIALNI DELAVEC,
PODPORNIK IN PRIJATELJ NAŠEGA GIBANJA.
SLAVA NJEGOVEMU SPOMINU!

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm sporočamo žalostno novico, da se je smrtno ponesrečil dragi mož, oče, zet in svak
JOŽE JESIH
doma iz Dobrunja pri Ljubljani, v starosti 37 let. Pokopali smo ga 20. novembra 1959 na pokopališču na Avellanedi.
Zahvaljujemo se g. dr. Alojziju Starcu, ki je vodil pogreb in na grobu spregovoril poslovilne besede. Istotako se zahvaljujemo vsem prijateljem in znanecm, ki so se udeležili pogreba, posebej še g. Korošču za njegov poslovilni govor. Prav posebna zahvala še ge. Edi Kline za vso njeno pomoč ob nesreči in smrti.
Žalujoci:
žena Filomena, roj. Štancer in hčerka Renka ter ostali sorodniki
Avellaneda, dne 22. XI. 1959.

Novak P
za obletnico svojega poslovanja nudim izredno znižane cene
Hladilnike najfinejših znamk \$ 17.000.—
avtomatične in druge šivalne stroje " 6.900.—
avtomatične in druge perilnike " 4.900.—
ter vse druge električne stroje. — Oglej si jih in se ti bo laže odložiti.
VAŽNO: Vsi predmeti imajo dvojno garancijo tovarniško in lastno s svojimi tehniki. Posluži se mesečnega plačevanja, ki Ti ga nudi in se priporoča Novak Pavle.
CERRITO 2245, poleg Avenide Villegas, LOMAS DEL MIRADOR